

REVISIONSKONTORET

REVISIONSRAPPORT

Kommunens uppföljningsansvar för ungdomar mellan 16 och 20 år

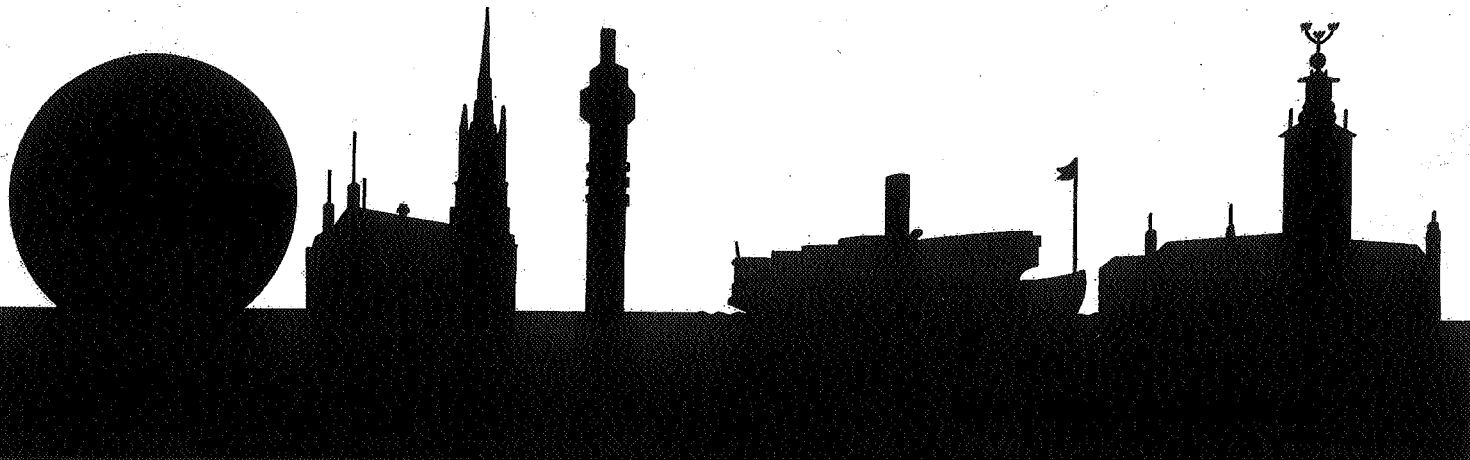
Kunskapen om vem som har ansvaret för uppföljning av de ungdomar mellan 16 och 20 år som står utanför gymnasieskolan är inte tillräcklig inom stadsdelsnämndernas och utbildningsnämndens verksamheter

Staden har inte en samlad kunskap om vad de ungdomar gör, som är mellan 16 och 20 år och som inte går i gymnasieskolan eller har annan sysselsättning

Det saknas fungerande rutiner mellan stadsdelsnämnderna och utbildningsnämnden i samband med elevernas övergång från grundskola till gymnasieskola

Gymnasieskolorna vidtar inte tillräckliga åtgärder i de fall elever avbryter sina studier

Det pågår för närvarande ett utvecklingsarbete inom staden för att få ökad kunskap om de ungdomar som inte studerar, arbetar eller har någon annan känd sysselsättning

Stockholms stads revisionskontor är fackorganet för revision av stadens nämnder och styrelser med tillhörande förvaltningar. Kontoret biträder de förtroendevalda revisorerna som kommunfullmäktige utser för varje mandatperiod. Enligt särskilt beslut av fullmäktige biträder kontoret även de förtroendevalda bolagsrevisorerna i granskningen av stadens bolag.

Årligen upprättas del- och årsrapporter samt revisionsberättelser, där revisionens synpunkter på verksamheten i en nämnd eller styrelse sammanfattas.

Andra viktiga iakttagelser, arbetsresultat m m under löpande år dokumenteras i revisionsrapporter.

Ytterligare enstaka exemplar av denna rapport kan beställas från:

Stockholms stads revisionskontor
Stadshuset
105 35 STOCKHOLM
Internadress Hantverkargatan 3 A, 1 tr
Tel: 508 29 000 Fax 508 29 399

Till
Kommunstyrelsen

Revisionsrapport "Kommunens uppföljningsansvar för ungdomar mellan 16 och 20 år"

Revisorsgrupp 1 har vid sitt sammanträde den 1 februari 2005 behandlat bifogade revisionsrapport.

Revisorerna har granskat om staden tar sitt uppföljningsansvar för de ungdomar mellan 16 och 20 år som inte går i skolan eller har någon annan känd sysselsättning.

Granskningen visar att kunskapen om vem som har ansvaret för uppföljning av de ungdomar mellan 16 och 20 år som står utanför gymnasieskolan inte är tillräcklig inom stadsdelsnämndernas och utbildningsnämndens verksamheter. Staden har inte heller en samlad kunskap om vad de ungdomar gör, som är mellan 16 och 20 år och som inte går i gymnasieskolan eller har någon annan sysselsättning.

Granskningen visar också att det saknas fungerande rutiner mellan stadsdelsnämnderna och utbildningsnämnden i samband med elevernas övergång från grundskola till gymnasieskola samt att gymnasieskolorna inte vidtar tillräckliga åtgärder i de fall elever avbryter sina studier.

Med anledning av granskningsresultatet bedömer revisorerna att kommunstyrelsen utifrån sin uppsiktsplikt bör vidta åtgärder när det gäller kommunens uppföljningsansvar för de ungdomar mellan 16 och 20 som inte går i gymnasieskolan eller har någon annan sysselsättning.

Rapporten har behandlats av revisorsgrupp 3 och 4 vid ett gemensamt sammanträde den 27 januari 2005. Revisorerna har därvid beslutat att överlämna rapporten till kommunstyrelsen och utbildningsnämnden för yttrande och till samtliga stadsdelsnämnder för kännedom och eventuellt yttrande.

Revisorsgrupp 1 överlämnar härmed rapporten till kommunstyrelsen för yttrande senast den 15 april 2005.

Bo Dahlström
Ordförande

Gunilla Axelsson
Sekreterare

Kopia till stadsdirektör Bosse Sundling

Till
Utbildningsnämnden

Revisionsrapport "Kommunens uppföljningsansvar för ungdomar mellan 16 och 20 år"

Revisorsgrupp 3 och 4 har vid sitt gemensamma sammanträde den 27 januari 2005 behandlat bifogade revisionsrapport.

Revisorerna har granskat om staden tar sitt uppföljningsansvar för de ungdomar mellan 16 och 20 år som inte går i skolan eller har någon annan känd sysselsättning.

Granskningen visar att kunskapen om vem som har ansvaret för uppföljning av de ungdomar mellan 16 och 20 år som står utanför gymnasieskolan inte är tillräcklig inom stadsdelsnämndernas och utbildningsnämndens verksamheter.

Granskningen visar också att det saknas fungerande rutiner mellan stadsdelsnämnderna och utbildningsnämnden i samband med elevernas övergång från grundskola till gymnasieskola samt att gymnasieskolorna inte vidtar tillräckliga åtgärder i de fall elever avbryter sina studier.

Sammantaget bedömer revisorerna att staden inte har någon samlad kunskap om vad de ungdomar gör, som är mellan 16 och 20 år och som inte går i gymnasieskolan eller har annan sysselsättning.

Revisorerna överlämnar härmed rapporten till utbildningsnämnden för yttrande senast den 15 april 2005.

Rapporten har också överlämnats till kommunstyrelsen för yttrande och till samtliga stadsdelsnämnder för kännedom.

Gun Risberg
Ordförande i revisorsgrupp 3

Joen Lagerberg
Ordförande i revisorsgrupp 4

Kopia till utbildningsdirektör Thomas Persson

Till
Stadsdelsnämnderna

Revisionsrapport "Kommunens uppföljningsansvar för ungdomar mellan 16 och 20 år"

Revisorsgrupp 3 och 4 har vid sitt gemensamma sammanträde den 27 januari 2005 behandlat bifogade revisionsrapport.

Revisorerna har granskat om staden tar sitt uppföljningsansvar för de ungdomar mellan 16 och 20 år som inte går i skolan eller har någon annan känd sysselsättning.

Granskningen visar att kunskapen om vem som har ansvaret för uppföljning av de ungdomar mellan 16 och 20 år som står utanför gymnasieskolan inte är tillräcklig inom stadsdelsnämndernas och utbildningsnämndens verksamheter.

Granskningen visar också att det saknas fungerande rutiner mellan stadsdelsnämnderna och utbildningsnämnden i samband med elevernas övergång från grundskola till gymnasieskola samt att gymnasieskolorna inte vidtar tillräckliga åtgärder i de fall elever avbryter sina studier.

Sammantaget bedömer revisorerna att staden inte har någon samlad kunskap om vad de ungdomar gör, som är mellan 16 och 20 år och som inte går i gymnasieskolan eller har annan sysselsättning.

Revisorerna överlämnar härmed rapporten till stadsdelsnämnderna för kännedom. De nämnder som önskar lämna synpunkter på rapporten ombeds göra detta senast den 15 april 2005.

Rapporten har lämnats till kommunstyrelsen och utbildningsnämnden för yttrande.

Gun Risberg
Ordförande i revisorsgrupp 3

Jöen Lagerberg
Ordförande i revisorsgrupp 4

Kopia till samtliga stadsdelsdirektörer

1 SAMMANFATTNING

Revisionskontoret har, i enlighet med revisionsplanen för år 2004/05, granskat hur staden tar sitt uppföljningsansvar för ungdomar mellan 16 och 20 år.

Syftet med granskningen har varit att kartlägga och bedöma om staden har tillförlitliga system och effektiva rutiner för att kunna ta sitt uppföljningsansvar för de ungdomar mellan 16 och 20 år som inte söker till gymnasieskolan. Vidare har det i granskningen ingått att besvara frågor om ansvarsförhållanden framförallt mellan utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna, om staden har en samlad kunskap om ungdomars sysselsättning, om det finns fungerande rutiner vid elevernas övergång från grundskola till gymnasieskola samt om gymnasieskolorna vidtar tillräckliga åtgärder i de fall eleverna avbryter sina studier.

Resultatet av granskningen sammanfattas nedan.

Kunskapen om vem som har ansvaret för uppföljning av de ungdomar mellan 16 och 20 år som står utanför gymnasieskolan är inte tillräcklig inom stadsdelsnämndernas och utbildningsnämndens verksamheter

I samband med stadsdelsnämndsreformen beslutade kommunfullmäktige att det är stadsdelsnämnderna som har *uppföljningsansvaret* för de ungdomar som *inte* går i gymnasieskolan eller har annan sysselsättning. Granskningen har visat att stadsdelsnämnderna inte har tagit detta uppföljningsansvar och att ansvaret inte heller är reglerat i stadsdelsnämndernas styrdokument.

Kommunfullmäktige beslutade också i samband med stadsdelsnämndsreformen att ge utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna i uppdrag att ta fram rutiner för att följa upp dessa ungdomar. Granskningen har också visat att det saknas rutiner för att följa upp de ungdomar som inte går i gymnasieskolan eller som har annan sysselsättning.

Revisionskontoret kan därmed konstatera att varken utbildningsnämnden eller stadsdelsnämnderna har uppfyllt kommunfullmäktiges beslut i en sådan väsentlig fråga som när det gäller stadens uppföljningsansvar för ungdomar mellan 16 och 20 år.

Rektorer vid ett antal grund- och gymnasieskolor har med hjälp av enkätfrågor svarat att de tycker att ansvarsfördelningen mellan stadsdelsnämnderna och utbildningsnämnden är otydlig vad gäller uppföljningsansvaret för ungdomar mellan 16 och 20 år. Det är enligt revisionskontorets uppfattning därför viktigt att uppföljningsansvaret regleras på ett tydligt sätt i nämndernas styrdokument. Rutiner för uppföljning av de ungdomar som inte studerar eller har annan sysselsättning måste enligt revisionskontoret omgående upprättas.

Staden har inte en samlad kunskap om vad de ungdomar gör, som är mellan 16 och 20 år och som inte går i gymnasieskolan eller har annan sysselsättning

Undersökningar om vad de ungdomar gör som inte studerar vid stadens gymnasieskolor eller har annan sysselsättning har genomförts vid ett par tillfällen. Revisionskontoret bedömer att staden, enligt den senaste undersökningen år 2003 inte har en samlad bild över vad de ungdomar gör som *inte* studerar i stadens gymnasieskolor. Vidare bedömer revisionskontoret att utbildningsnämndens rutiner för registrering och uppföljning av studeranden i åldern 16 till 20 år inte fungerar tillfredsställande. Detta eftersom en så stor andel ungdomar som studerade i andra kommuner, friskolor etc. saknades i stadens system för registrering av gymnasieelever. Revisionskontoret föreslår därför att den interna kontrollen i samband med registrering av gymnasieelever förbättras.

Det saknas fungerande rutiner mellan stadsdelsnämnderna och utbildningsnämnden i samband med elevernas övergång från grundskola till gymnasieskola

Staden saknar bestämmelser om vem som har ansvaret för att hjälpa de elever som inte sökt eller inte accepterat erbjuden plats i gymnasieskolan. Flera studie- och yrkesvägledare påtalar behovet av stöd och råd till elever och föräldrar efter avslutad intagning till gymnasieskolan.

Revisionskontoret bedömer att i de flesta fall är det den avlämnande grundskolan som har de bästa kunskaperna om enskilda elevers förutsättningar vid eventuell övergång till gymnasieskolan. För att eleverna ska erbjudas samma möjligheter bör staden besluta om vem eller vilka som ska ansvara för att stödja dessa elever och deras föräldrar.

Vidare anser revisionskontoret att det är otillfredsställande att det inte finns något forum för erfarenhetsutbyte mellan grundskolor och gymnasieskolor. Inte minst med tanke på att nästan samtliga grundskolerektorer har svarat att ansvarsfördelningen mellan stadsdelsnämnderna och utbildningsnämnden är otydlig när det gäller uppföljningsansvaret för ungdomar mellan 16 och 20 år. Revisionskontoret föreslår därför att staden bör överväga att skapa ett gemensamt forum för erfarenhetsutbyte mellan rektorer för stadens grund- och gymnasieskolor.

Av stadens nya skolplan framgår att samverkansformer behöver utvecklas mellan olika skolår och skolformer. Även i stadens budget för år 2005 framhålls att samverkan i skolan ska förbättras och att samarbetet mellan olika yrkesgrupper i skolan ska utvecklas och förstärkas.

Gymnasieskolorna vidtar inte tillräckliga åtgärder i de fall elever avbryter sina studier

Av gymnasierektorens enkätsvar framgår att det är stora skillnader i andelen avhopp mellan olika gymnasieskolor under läsåret 2003/04. Det är framförallt inom de praktiska programmen, exempelvis bygg- och frisörprogrammen som det redovisas många avhopp. Som skäl till avhoppens anges bland annat att utbildningen inte överensstämmer med elevernas förväntningar. Nästan alla gymnasierektorer som har besvarat enkäten anser att de vidtar åtgärder för att minska andelen ungdomar som avbryter sina studier.

För att få en samlad bild av omfattning och orsak till studieavbrott har utbildningsnämnden beslutat att gymnasieskolorna fortsättningsvis ska redovisa dessa uppgifter. Revisionskontoret bedömer att denna information kan ha stor betydelse som ett led i gymnasieskolans kvalitetsarbete för att motivera eleverna till fortsatta studier.

Det pågår för närvarande ett utvecklingsarbete inom staden för att få ökad kunskap om de ungdomar som inte studerar, arbetar eller har någon annan känd sysselsättning

Staden har under år 2004 beslutat att bland annat kartlägga den grupp ungdomar mellan 18 och 24 år, som inte studerar eller som står utanför arbetsmarknaden samt att inventera vilka insatser som staden för närvarande har att erbjuda. Den samlade informationen ska mynna ut i ett förslag till hur ett så kallat Navigatorcentra kan fungera i Stockholms stad och förslaget ska vara klart i maj år 2005.

Utvecklingsarbetet avseende Navigatorcentra förutsätter betydande insatser från flera av stadens nämnder och förvaltningar. Revisionskontoret bedömer därför att det är av största vikt att resultatet av arbetet avseende Navigatorcentra når förväntade effekter för att kunna stärka ungdomars möjlighet till en vetlig sysselsättning för att minska socialbidragsberoendet.

Det finns också andra goda exempel på insatser som pågår vid flera förvaltningar för att bryta långtidsarbetslösheten och för att minska socialbidragsberoendet för dessa ungdomar. Däremot saknas det för närvarande en samlad bild för hela staden om vilka åtgärder som staden erbjuder de ungdomar som står utanför arbetsmarknaden.

INNEHÅLL	Sid
1 SAMMANFATTNING.....	1
2 BAKGRUND	2
3 SYFTE OCH GENOMFÖRANDE	2
4 ANSVAR OCH BEFOGENHETER	3
4.1 Ansvarsfördelning.....	3
4.1.1 Skolpliktsansvar enligt skollagen	3
4.1.2 Utbildningsansvar enligt skollagen	4
4.1.3 Informationsansvar enligt skollagen.....	4
4.1.4 "Det kommunala uppföljningsansvaret - finns det? ".....	4
4.1.5 Uppföljningsansvar enligt kommunfullmäktiges beslut om stadsdelsnämndsreformen.....	5
4.2 Styrdokument och uppdrag	6
4.2.1 Stadens skolplan	6
4.2.2 Utbildningsnämndens uppdrag	6
5 STADENS ARBETE MED UNGA MELLAN 16 OCH 20 ÅR.....	7
5.1 Resultatet av enkät till ett antal grundskolerektorer.....	7
5.2 Resultatet av frågor till studie- och yrkesvägledare inom grundskolan	9
5.3 Resultatet av enkät till gymnasierektorer.....	10
5.4 Individuella program vid stadens gymnasieskolor.....	11
5.5 Uppföljning av ungdomars sysselsättning utifrån stadens informationsansvar.....	11
5.6 Kommunfullmäktiges uppdrag om samverkansformer mellan stadsdelsnämnderna och utbildningsnämnden	13
6 STADENS UTVECKLINGSARBETE FÖR UNGDOMAR MELLAN 16 OCH 24 ÅR	14
6.1 Kommunstyrelsens beslut avseende Navigatorcentra	14
6.2 Kompetensfondens arbete med Navigatorcentra.....	15
6.3 Arbetslösa ungdomar och ungdomar som erhållit ekonomiskt bistånd.....	15
6.4 Åtgärder för att minska ungdomsarbetslösheten.....	15

Bilagor

Bilaga 1: Enkät till grundskolerektorer

Bilaga 2 Enkät till gymnasierektorer

2 BAKGRUND

Revisionskontoret har, i enlighet med revisionsplanen för år 2004/05, granskat hur staden tar sitt uppföljningsansvar för ungdomar mellan 16 och 20 år.

Skolverket har genomfört en undersökning¹ som visar att bestämmelserna är otydliga när det gäller kommunernas ansvar för de ungdomar som inte söker vidare till eller som av andra skäl står utanför gymnasieskolan. Detta har fått till följd att kommunerna tolkar och tillämpar bestämmelserna olika. Det gäller bland annat i vilken utsträckning och i vilka former kommunerna ska erbjuda gymnasieutbildning till dessa ungdomar. Det finns därmed en risk att dessa ungdomar inte får tillräcklig information och stöd från kommunen i samband med ansökan till gymnasieskolan.

Däremot är skollagen (5 kap, 5 och 13§§) tydlig när det gäller kommunernas skyldighet att erbjuda sina ungdomar, som avslutar grundskolan eller motsvarande, utbildning i gymnasieskolan.

3 SYFTE OCH GENOMFÖRANDE

Granskningen syftar till att kartlägga och bedöma om staden har tillförlitliga system och effektiva rutiner för att kunna ta sitt uppföljningsansvar för de ungdomar mellan 16 och 20 år som inte söker till gymnasieskolan.

Granskningen ska ge svar på följande frågeställningar:

- Är ansvaret för uppföljning av de ungdomar mellan 16 och 20 år som står utanför gymnasieskolan klargjort mellan utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna?
- Har staden en samlad kunskap om dessa ungdomar och deras sysselsättning?
- Finns det fungerande rutiner mellan stadsdelsnämnderna och utbildningsnämnden i samband med elevernas övergång från grundskola till gymnasieskola?
- Vidtar skolorna tillräckliga åtgärder i de fall elever avbryter sina gymnasiestudier?

¹ "Det kommunala uppföljningsansvaret" – finns det?

Metod och avgränsning

Granskningen har bedrivits i flera steg och inleddes med dokumentstudier och intervjuer med företrädare för stadens grund- och gymnasieskolor. Därefter har intervjuer också genomförts med olika verksamhetsföreträdare vid utbildningsförvaltningen och stadsdelsförvaltningarna samt medarbetare inom kompetensfonden vid stadsledningskontoret.

Ett urval, ca 45 rektorer, representerande såväl grundskolor som gymnasieskolor har med stöd av en enkät (bil. 1 och 2) bland annat besvarat frågor om kommunens uppföljningsansvar, om det finns väl fungerande rutiner vid elevernas frånvaro samt om det finns en fungerande samverkan mellan stadens grundskolor och gymnasieskolor. Enkätsvaren har sammanställts och analyserats, och resultatet redovisas i rapporten under avsnitt 5.1 respektive avsnitt 5.3.

Studie- och yrkesvägledare i några högstadieskolor har besvarat frågor om sin roll i anslutning till elevernas ansökningsförfarande till gymnasieskolan. Deras svar redovisas under avsnitt 5.2

För att hjälpa ungdomar mellan 16 och 20 år att komma in på arbetsmarknaden beslutade kommunstyrelsen i juni 2004 om "Inriktning för ett utvecklingsarbete inom staden avseende Navigatorcentra för ungdomar". Revisionskontoret har tagit del av det pågående utvecklingsarbetet, vilket redovisas i rapporten under avsnitt 6.

Elever i fristående grund- och gymnasieskolor, särskolor samt elever i S:t Örjans skolor ingår inte i denna granskning.

Rapporten har faktakontrollerats.

4 ANSVAR OCH BEFOGENHETER

4.1 Ansvarsfördelning

4.1.1 Skolpliktsansvar enligt skollagen

Enligt skollagen, 3 kap, 2 och 13 §§, skall kommunen tillse att skolpliktiga barn upp till 16 år fullgör sin skolgång. Av stadsdelsnämndernas delegationsordningar framgår att det i huvudsak är rektorn inom respektive skolas upptagningsområde som bevakar och ansvarar för att så sker.

4.1.2 *Utbildningsansvar enligt skollagen*

Enligt skollagen, 5 kap, 5 och 13 §§, har varje kommun skyldighet att erbjuda utbildning på nationella program samt specialutformade eller individuella program för de ungdomar som inte tagits in på något nationellt program i gymnasieskolan.

Kommunfullmäktige beslutade i samband med stadsdelsnämndsreformen att det är gymnasieskolan och Ungdomscentrum som ska ha utbildningsansvaret för stadens ungdomar i åldern 16-20 år. Stadens organisation har senare förändrats och Ungdomscentrum har avvecklats. Det är numera utbildningsnämnden som har utbildningsansvaret för dessa ungdomar.

4.1.3 *Informationsansvar enligt skollagen*

I skollagens 5 kap, 4:e §, regleras det så kallade informationsansvaret. Detta ansvar innebär att varje kommun ska informera om de nationella programmen och om möjligheterna att få utbildning på specialutformade eller individuella program. Utbildningsnämnden har också informationsansvaret i staden.

Utbildningsnämnden har i sin verksamhetsplan för år 2004 fastställt särskilda åtaganden när det gäller information till grundskoleelever om stadens utbildningsutbud och intagningsregler. Därutöver har nämnden beslutat att utbildningsförvaltningen skall ge allmänheten en heltäckande bild av det utbildningsutbud som staden erbjuder och de utvecklingsprojekt som pågår inom skolområdet. Exempel på informationsinsatser är den årliga gymnasimässan där alla kommunala och fristående gymnasieskolor erbjuds att delta. För gymnasieskolan produceras även en programguide som visar hela programutbudet. Dessutom sker annonsering i lokala medier inför skolvalen. Som bas för informationsverksamheten fungerar förvaltningens webbsajt.

Utbildningsförvaltningen skall också hålla information om intagningsresultatet tillgängligt för stadens grundskolor och andra samarbetspartners som exempelvis ett antal friskolor.

4.1.4 *"Det kommunala uppföljningsansvaret - finns det?"*

Skolverket har, i en rapport till regeringen, konstaterat att bestämmelserna som i dag reglerar kommunernas ansvar för ungdomar som inte söker sig till eller av andra skäl hamnar utanför gymnasieskolan är otydliga. Skolverket anser att det är olyckligt att ungdomar behandlas olika beroende på vilken tolkning av bestämmelserna som deras hemkommun gör. Vidare anser Skolverket att det tydligt måste framgå vilka skyldigheter kommunerna har för de ungdomar som är folkbokförda i kommunen. Rapporten visar sammantaget att det finns stora brister i ansvarsfördelningen i den kommunala förvaltningen.

Regeringen föreslår i en proposition (nr 2004/05:2) "*Makt att bestämma – rätt till välfärd*" en förändring i skollagen som innebär ett uttryckligt kommunalt ansvar att hålla sig informerad om hur icke skolpliktiga ungdomar som inte fyllt 20 år är sysselsatta. Regeringen har även lagt ett lagförslag om att det är hemkommunen som är skyldig att kontinuerligt hålla sig underrättad om hur de ungdomar är sysselsatta som har slutat grundskolan eller motsvarande och som inte påbörjat någon utbildning i gymnasieskolan samt att erbjuda dessa en gymnasieutbildning. När det gäller kommunernas uppföljningsansvar beräknas en lagändring ske från den 1 juli 2005.

4.1.5 Uppföljningsansvar enligt kommunfullmäktiges beslut om stadsdelsnämndsreformen

Kommunfullmäktige beslutade år 1995, med anledning av stadsdelsnämndsreformen, att uppföljningsansvaret beträffande de ungdomar som *inte* går i gymnasieskolan eller har annan sysselsättning skall åvila den stadsdelsnämnd där de bor. Gymnasieskolan och stadsdelsnämnderna fick också i uppdrag att utarbeta rutiner för att kunna ta sitt uppföljningsansvar.

Revisionskontoret har inte kunnat finna att några skriftliga rutiner har utarbetats mellan utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna för att följa upp ungdomar mellan 16 och 20 år i enlighet med kommunfullmäktiges beslut. Uppföljningsansvaret har heller inte reglerats i utbildningsnämndens eller stadsdelsnämndernas reglementen.

I mars år 2002 fick kommunstyrelsen en skrivelse med frågan om "Vad gör vi med de ungdomar som lämnar grundskolan med icke godkänt eller som saknar betyg". Med anledning härav fick stadsledningskontoret och utbildningsnämnden i uppdrag att till kommunstyrelsen redovisa förslag till åtgärder för de ungdomar som lämnar grundskolan med ofullständiga betyg utan att gå vidare till ett individuellt program på gymnasiet. Dessutom skulle redovisas vilka åtgärder som görs för ungdomar i åldrarna 18–24 år som varken befinner sig i arbete eller i utbildning och erhåller försörjningsstöd. Stadsledningskontoret och utbildningsnämnden besvarade remissen i juni samma år men ärendet har därefter inte behandlats av kommunstyrelsen.

Revisionskontorets kommentarer

Kommunfullmäktige har, på ett tydligt sätt i stadsdelsnämndernas delegationsordningar, fastlagt att det är rektorn inom respektive skolas upptagningsområde som har *skolpliktsansvaret* för att barn upp till 16 år fullgör sin skolgång.

Det är utbildningsnämnden som har *utbildningsansvaret* för stadens ungdomar i åldern 16–20 år. Nämnden har också ansvaret för att informera om utbildning på nationella program och om möjligheter till utbildning på specialutformade eller individuella program. Utbildningsnämnden har dessutom fastställt särskilda åtaganden när det gäller *informationsansvaret*.

Enligt revisionskontorets uppfattning är fullmäktiges beslut tydligt när det gäller stadsdelsnämndernas *uppföljningsansvar* för de ungdomar som *inte* går i gymnasieskolan eller har annan sysselsättning. Revisionskontoret konstaterar att staden inte har tagit fram skriftliga rutiner för att följa upp dessa ungdomar i enlighet med kommunfullmäktiges beslut från år 1995. Det är anmärkningsvärt att det ända sedan beslutet om införandet av stadsdelsnämnder funnits brister i en så väsentlig fråga som när det gäller stadens uppföljningsansvar för ungdomar mellan 16 och 20 år.

Revisionskontoret har också noterat att stadsledningskontorets och utbildningsnämndens yttranden över en inkommen skrivelse om vad staden gör för de ungdomar som lämnar grundskolan med icke godkända betyg eller som saknar betyg, inte har behandlats av kommunstyrelsen. Detta kan ha fått till följd att ungdomar inte har erbjudits det stöd som skollagen föreskriver.

4.2 Styrdokument och uppdrag

4.2.1 Stadens skolplan

Kommunfullmäktige har antagit en ny skolplan i september 2004. Den föregående planen var från år 2000. Av den nya planen framgår att det är stadsdelsnämnderna och utbildningsnämnden som ansvarar för att skolverksamheten inom respektive ansvarsområde når sina mål. I dessa nämnders ansvar ingår också bland annat utveckling, resursfördelning, personal- och lokalför-sörjning samt ett *uppföljningsansvar* för respektive område.

I stadens nya skolplan framhålls också att *samverkansformer* behöver utvecklas mellan olika skolår och skolformer. Ett professionellt överlämnade mellan de olika skolverksamheterna är enligt planen viktigt för elevernas välbefinnande och kunskapsutveckling.

Varje skola ska ansvara för att följa upp skolans eget arbete samt redovisa hur väl skolan har uppfyllt målen i läroplan och skolplan. Måluppfyllelsen redovisas sedan i verksamhetsberättelse och i kvalitetsredovisning.

4.2.2 Utbildningsnämndens uppdrag

Utbildningsnämnden har i sin verksamhetsplan för år 2004 beslutat att följa upp vart eleverna på det individuella programmet tar vägen. Vidare beslutade nämnden att följa upp de elever som inte fullföljer de nationella programmen.

Uppgifter om orsak till studieavbrott har inte tidigare begärts in från gymnasieskolorna. Av utbildningsnämndens tertialrapport 2 för år 2004 framgår däremot att studieavbrott fortsättningsvis kommer att rapporteras i stadens kvalitetsredovisning.

Eleverna har numera möjlighet att söka till vilken gymnasieskola de vill efter-
som tidigare gällande "närhetsprincip" har upphört. Denna förändring har fått
till följd att gymnasieskolorna får elever från ett stort antal grundskolor, i vis-
sa fall upp till trettio - fyrtio skolor. Gymnasieskolornas möjligheter till åter-
koppling med elevernas tidigare grundskolor har därmed minskat eller för-
svagats avsevärt.

Revisionskontorets kommentarer

Det är viktigt att stadens nya skolplan lyfter fram att samverkansformerna
mellan olika skolår och skolformer ska utvecklas.

Utbildningsnämndens beslut om att fortsättningsvis redovisa studieavbrott är
av stor betydelse för att få en samlad bild över omfattningen av studieavbrot-
ten men också som ett led i gymnasieskolans kvalitetsarbete för att motivera
eleverna till fortsatta studier.

Revisionskontoret bedömer att samverkan och erfarenhetsutbyten mellan
gymnasieskolor och grundskolor har försvagats på grund av att närhetsprinci-
pen inte längre tillämpas vid intagning till stadens gymnasieskolor. Vidare
bedömer revisionskontoret att det är viktigt att samverkan förbättras och att
stadsdelsnämnderna och utbildningsnämnden gemensamt försöker finna nya
former för sådana kontakter.

5 STADENS ARBETE MED UNGA MELLAN 16 OCH 20 ÅR

Revisionskontoret har med stöd av en enkät ställt frågor till rektorer vid sta-
dens grund- och gymnasieskolor. Detta för att bland annat få svar på om
skolorna anser sig vidta tillräckliga åtgärder för att nå fullmäktiges mål att
öka andelen elever som uppnått kunskapsmålen när de lämnar grundskolan.

Dessutom har kontoret ställt frågor om skolorna anser att de har väl funge-
rande rutiner för att följa upp elevernas frånvaro och om skolorna vidtar till-
räckliga åtgärder för att minska frånvaron. Frågor har även ställts för att ta
reda på om rektörerna bedömer att skolornas uppföljningsansvar är tydligt.

Därutöver har frågor ställts till studie- och yrkesvägledare vid grundskolorna
om deras arbete med information, vägledning och uppföljning i samband med
grundskoleelevernas övergång till gymnasieskolan. Resultaten av enkäter och
frågor redovisas nedan.

5.1 Resultatet av enkät till ett antal grundskolerektorer

I granskningen har ca 30 grundskolerektorer (skolor med årskurs 9) besvarat
frågor om kommunens uppföljningsansvar.

Skolenheterna har, enligt enkätsvaren, utarbetat styrdokument som beskriver på vilket sätt skolorna arbetar för att uppfylla kommunfullmäktiges mål. I huvudsak har samtliga rektorer svarat att de anser att de vidtar tillräckliga åtgärder för att uppfylla fullmäktiges mål om *att andelen elever som lämnar grundskolan och har uppnått kunskapsmålen ska öka*. Detta trots att rektorerna samtidigt har svarat att grundskolorna i stor utsträckning saknar tillräckliga ekonomiska resurser för att eleverna ska kunna nå kunskapsmålen. Av svaren framgår också att endast ett fåtal skolor har avsatt särskilda resurser för att öka andelen elever som når kunskapsmålen.

Av enkätsvaren framgår också att rektorerna anser att skolenheterna arbetar aktivt för att följa upp elevernas frånvaro samt att det finns väl fungerande rutiner för rapportering och uppföljning av frånvaron. Enligt rektorerna vidtar skolorna tillräckliga åtgärder för att minska frånvaron och skolledningarna arbetar aktivt för ett fungerande samarbete med elevvårdsteam och föräldrar. Däremot har, enligt rektorerna, formerna för ett fungerande samarbete med socialtjänsten inte utvecklats i samma omfattning.

Nästan alla skolor erbjuder eleverna möjligheter till särskilt stöd, som t ex läxhjälp och sommarskola för att öka andelen elever med behörighet till gymnasieskolan. De flesta skolorna erbjuder, också enligt enkätsvaren, eleverna tillräckligt stöd/information inför val av gymnasieskola.

Rektorerna anser vidare att de har kontroll över samtliga skolpliktiga barn inom skolans upptagningsområde. Däremot har drygt en tredjedel av rektorerna svarat att de *inte* följer upp elevernas fortsatta studier eller annan sysselsättning direkt efter årskurs 9.

Det framgår också av enkätsvaren att det inte finns något forum för erfarenhetsutbyte mellan grundskolor och gymnasieskolor. Nästan samtliga grundskolerektorer har svarat att ansvarsfördelningen mellan stadsdelsnämnderna och utbildningsnämnden är otydlig när det gäller kommunens uppföljningsansvar för ungdomar mellan 16 och 20 år.

Revisionskontorets kommentarer

Skolorna vidtar, enligt rektorerna, tillräckliga åtgärder för att nå kunskapsmålen trots att de av svaren framgår att skolorna enligt rektorernas egen uppfattning i stor omfattning saknar tillräckliga ekonomiska resurser. Revisionskontoret konstaterar att det endast är ett fåtal skolor som har avsatt särskilda resurser för att nå kunskapsmålen och vi bedömer därför att det finns en risk att alla elever inte får samma möjligheter att nå ett av fullmäktiges viktigaste mål för grundskolan.

Det är angeläget att skolorna vidtar åtgärder för att minska frånvaron och att skolledningarna arbetar aktivt för ett fungerande samarbete med elevvårdsteam och föräldrar. Det är också viktigt att samverka med socialtjänsten utvecklas och stärks för att kunna ge utsatta elever särskilda insatser.

Det är enligt revisionskontorets uppfattning otillfredsställande att det inte finns något forum för erfarenhetsutbyte mellan grundskolor och gymnasieskolor. Inte minst med tanke på att nästan samtliga grundskolerektorer svarat att ansvarsfördelningen mellan stadsdelsnämnderna och utbildningsnämnden är otydlig när det gäller uppföljningsansvaret för ungdomar mellan 16 och 20 år. Revisionskontoret föreslår därför att staden bör överväga att skapa ett gemensamt forum för erfarenhetsutbyte mellan rektorer för stadens grund- och gymnasieskolor.

5.2 Resultatet av frågor till studie- och yrkesvägledare inom grundskolan

Omkring 90 procent av de kommunala grundskolorna med niondeklassare har behörig studie- och yrkesvägledare enligt utbildningsförvaltningens hemsida. Ett femtontal studie- och yrkesvägledare har besvarat frågor om hur de följer upp de av skolans elever som inte har antagits till fortsatta studier vid gymnasieskolan.

Flera studie- och yrkesvägledare arbetar under sommaren särskilt för att ta reda på hur det gått för skolans elever i samband med intagning till gymnasiet. Ungefär hälften av studie- och yrkesvägledarna svarar att skolan följer upp de elever som *inte* antagits till fortsatta studier. Studie- och yrkesvägledarna informerar oftast rektor och berörd klassföreståndare om vilka elever som *inte* erhållit eller som tackat nej till en plats i gymnasieskolan. Enligt studie- och yrkesvägledarna gäller det inte så många elever och i dessa fall kontaktas elever och föräldrar för råd och stöd.

Flera studie- och yrkesvägledare påtalar behovet av stöd och råd till elever och föräldrar efter avslutad intagning till gymnasieskolan även om det finns exempel på skolor där studie- och yrkesvägledarna redan i dag erbjuder sådant stöd.

De studie- och yrkesvägledare som inte följer upp eleverna anger bland annat som orsak att "det finns inget krav från arbetsgivaren att göra detta", "vi har inget uppföljningsansvar för detta" samt att "grundskolans ansvar upphör när eleven fullgjort sin skolplikt, dvs på avslutningsdagen i årskurs 9".

Revisionskontorets kommentarer

Staden saknar bestämmelser om vem som har ansvaret för att hjälpa de elever som inte sökt eller inte accepterat erbjuden plats i gymnasieskolan.

Revisionskontoret bedömer att i de flesta fall är det den avlämnande grundskolan som har de bästa kunskaperna om enskilda elevers förutsättningar i samband med övergång till gymnasieskolan och att denna kunskap bör tas tillvara på ett bättre sätt än hittills. För att alla elever ska erbjudas samma möjligheter bör staden besluta om vem eller vilka som ska ansvara för att stödja de elever som inte antagits till fortsatta studier.

5.3 Resultatet av enkät till gymnasierektorer

Drygt hälften av rektorerna vid stadens gymnasieskolor har besvarat ett antal frågor om kommunens uppföljningsansvar.

Rektoreernas svar tyder på en splittrad bild när det gäller kunskapen om skolans uppföljningsansvar för ungdomar mellan 16 och 20 år. En tredjedel svarar att de inte vet eller har ingen åsikt, medan övriga anser att skolans uppföljningsansvar är tydligt.

Samtliga gymnasieskolor har utarbetat styrdokument som beskriver på vilket sätt skolan ska arbeta för att uppfylla kommunfullmäktiges mål "att öka andelen elever som lämnar gymnasieskolan med högskolebehörighet". Nästan alla rektorer som svarat anser att skolan vidtar tillräckliga åtgärder för att nå fullmäktiges mål. Detta trots att hälften av de rektorer som svarat anser att de inte har tillräckliga ekonomiska resurser för detta.

Liksom rektorerna på grundskolorna anser gymnasierektorer att det inte finns något forum för erfarenhetsutbyte mellan grundskolorna och gymnasieskolorna. Det finns däremot ett forum för erfarenhetsutbyte mellan stadens gymnasieskolor. Gymnasierektorer anser också att ansvarsfördelningen mellan stadsdelsnämnderna och utbildningsnämnden är otydlig.

Nästan alla rektorer har svarat att de vidtar åtgärder för att minska andelen ungdomar som "hoppa av" studierna. Med "hoppa av" avses att eleverna avbryter studierna. Av svaren framgår också att det under läsåret 2003/04 var stora skillnader i andelen avhopp mellan olika gymnasieskolor. Det är framförallt de praktiska programmen, exempelvis bygg- och frisörprogrammen som redovisar många avhopp. Som skäl till avhoppens anges bland annat att utbildningen inte stämmer överens med elevernas förväntningar, hemlängtan för de elever som går utbildningen långt hemifrån samt överkänslighet som allergier. Ett antal avhopp beror också på att elever inte har fått uppehållstillstånd.

Vidare framgår av enkätsvaren att skolorna har väl fungerande samverkan med elevvårdsteamerna och i stor utsträckning också med föräldrarna. I likhet med grundskolerektorerna anser gymnasierektorer att samverkan med socialtjänsten inte fungerar lika bra.

Av rektoreernas svar framgår också att det finns väl fungerande rutiner för elevernas frånvarorapportering. Skolorna följer också upp frånvaron i stor utsträckning och de flesta rektorer har svarat att skolorna vidtar tillräckliga åtgärder för att minska frånvaron.

Rektorerna tycker att ansvarsfördelningen mellan stadsdelsnämnderna och utbildningsnämnden är otydlig när det gäller ungdomar mellan 16 och 20 år, dock inte i samma omfattning som grundskolerektorerna har angett.

Revisionskontorets kommentarer

Revisionskontoret konstaterar att en tredjedel av de rektorer som besvarat enkäten inte vet eller inte har någon åsikt om ansvarsfördelningen för ungdomar mellan 16 – 20 år är tydlig mellan stadsdelsnämnderna och utbildningsnämnden. Revisionskontoret föreslår därför att ansvarsfördelningen måste klargöras mellan nämnderna när det gäller uppföljningsansvaret för ungdomar mellan 16 och 20 år.

5.4 Individuella program vid stadens gymnasieskolor

I skollagens 5 kap § 4b beskrivs syftet med det individuella programmet;

Ett individuellt program skall först och främst förbereda eleven för studier på ett nationellt program eller ett specialutformat program.

Under våren 2004 var ca 2600 elever inskrivna på individuella program vid stadens gymnasieskolor. Antalet elever har ökat och motsvarar ca 15 procent av totala antalet gymnasieelever, jämfört med 12 procent år 2000.

Fogelströmska gymnasiet är den enda gymnasieskolan i staden som bedriver enbart individuella program. Skolan står öppen för alla ungdomar som saknar behörighet att söka till de nationella programmen, dvs eleverna har inte godkända betyg i samtliga kärnämnen. Även elever som har avbrutit studierna på ett nationellt program har möjlighet att studera vid Fogelströmska gymnasiet.

Skolan har flera speciallärare i förhållande till antalet elever än vid andra gymnasier och detta ger skolan större möjligheter att anpassa undervisningen till den enskilde elevens behov och förutsättningar. Fogelströmska har också mera resurser för studie- och yrkesvägledning samt för den kurativa verksamheten än stadens övriga gymnasieskolor. Dessutom upprättar skolan individuella studieplaner för samtliga elever.

Under de senaste åren har andelen av stadens gymnasieelever på individuella program som fullföljer studierna inom fyra år minskat. Samtidigt har andelen 20-åringar med grundläggande högskolebehörighet sjunkit. Stadens satsning på det individuella programmet där alla elever från och med år 2006 skall erbjudas heltidsstudier syftar till att öka andelen elever som fullföljer en gymnasieutbildning.

5.5 Uppföljning av ungdomars sysselsättning utifrån stadens informationsansvar

Staden har vid två tillfällen, år 1996 och år 2003, genomfört särskilda undersökningar om de ungdomar mellan 16 och 20 år som inte studerade i stadens gymnasieskolor. Revisionskontoret har tagit del av resultaten av de två undersökningarna.

Den första undersökningen, från år 1996, var en kartläggning för att om möjligt kunna erbjuda insatser till de ungdomar som *inte* arbetade eller som *inte* gick i skolan. Undersökningen utfördes av Forsknings- och Utredningsenheten (FoU-enheten) vid tidigare socialtjänsten och gymnasieavdelningen vid Stockholms skolor med stöd av en enkät som skickades till ca 3 100 ungdomar. Av de ungdomar som besvarade enkäten, studerade 62 procent, ca 1 000 ungdomar.

Den andra undersökningen, från år 2003, genomfördes av utbildningsförvaltningens intagningsenhet men den hade inte ett lika tydligt syfte som den första. Syftet med den senare undersökningen var främst för att få information om vad dessa ungdomar var sysselsatta med. I denna undersökning skickades en enkät till ca 2 500 ungdomar och andelen studeranden av de som besvarade enkäten var lika stor, 62 procent vilket motsvarade ca 700 ungdomar. Av svaren framgick att ungdomarna studerade, bland annat i andra kommuner, utomlands, friskolor, komvux eller särskolor.

Utbildningsförvaltningens undersökning från år 2003 avsåg ungdomar födda mellan åren 1984 och 1986 (17 – 19 åringar). Uppföljningen genomfördes med stöd av frågor som skickades till ca 2 500 ungdomar som inte var in-skrivna vid någon av stadens gymnasieskolor och som därmed omfattades av stadens informationsansvar. Av undersökningen framgår att ett flertal ungdomar ansåg sig behöva råd och stöd inför en eventuell ansökan till gymnasieskolan.

Enligt intagningsenheten krävs fördjupade insatser för att kunna hjälpa dessa ungdomar som planerar att söka till gymnasieskolan men framförallt till de ungdomar som *inte* planerar att söka till gymnasieskolan. Intagningsenheten anser också att en god kännedom om dessa ungdomar en förutsättning för att kunna ge dem en bra vägledning. Intagningsenheten anser sig inte ha denna kunskap eller de resurser som behövs för att kunna ge en nödvändig fördjupad studievägledning. Resultatet av den senaste undersökning rapporterades aldrig till utbildningsnämnden.

Undersökningen från år 1996 visade att i princip samtliga ungdomar som inte studerade hade ett arbete. Av den senare undersökningen framgår att det var endast 8 procent av de ungdomar som inte studerade som hade ett arbete.

Revisionskontorets kommentarer

Det är viktigt att de ungdomar, mellan 16 och 20 år, som vill söka sig till gymnasieskolan erbjuds tillräckligt stöd och vägledning och att staden avsätter särskilda resurser för detta.

Revisionskontoret bedömer att staden, enligt den senaste undersökningen, inte har en samlad bild över vad de ungdomar som *inte* studerar i stadens gymnasieskolor sysselsätter sig med. Vidare bedömer revisionskontoret att utbildningsnämndens rutiner för registrering och uppföljning av studeranden i

åldern 16–20 år inte fungerar tillfredsställande. Detta eftersom en så stor andel ungdomar som studerade i andra kommuner, friskolor etc. saknades i stadens system för registrering av gymnasieelever. Revisionskontoret föreslår därför att den interna kontrollen i samband med registrering av gymnasieelever förbättras för att få kunskap om vad stadens ungdomar mellan 16 och 20 år har för sysselsättning.

5.6 Kommunfullmäktiges uppdrag om samverkansformer mellan stadsdelsnämnderna och utbildningsnämnden

I samband med att kommunfullmäktige i september år 2004 godkände kvalitetsredovisningen för skolväsendet för år 2003 beslutade kommunfullmäktige att ge stadsdelsnämnderna och utbildningsnämnden i uppdrag att utveckla metoder för samverkan vid övergång mellan olika skolformer och skolår. Kommunstyrelsen fick samtidigt i uppdrag att stödja stadsdelsnämnderna och utbildningsnämnden genom insatser när det gäller samverkan mellan olika skolformer.

Skolinspektörerna anser också i sin rapport för år 2003 att övergångarna mellan olika skolformer och skolår behöver utvecklas. Formerna är otydliga för hur övergångarna rent praktiskt skall gå till, men framför allt för att säkerställa att barnens/elevernas kunskaper och kompetenser tas till vara på nästa utbildningsnivå. En ökad medvetenhet är därför nödvändig om vikten av en kontinuerlig och systematisk redogörelse över elevernas kunskaper. Dessutom anser skolinspektörerna att det behövs ett fortsatt arbete för att utveckla en reell samverkan utifrån läroplanen och andra styrdokument.

I kommunstyrelsens förslag till budget för år 2005 föreslås att samverkan inom och mellan olika skolformer ska öka. Vidare framgår av kommunstyrelsens förslag att samarbetet i skolan ska förbättras. Det gäller samarbetet mellan olika yrkesgrupper och mellan skolår och skolformer som ska utvecklas och förstärkas.

Revisionskontorets kommentarer

Revisionskontoret delar skolinspektörernas uppfattning om att formerna för samverkan och uppföljning mellan skolår och skolformer måste utvecklas och dokumenteras. Vidare anser revisionskontoret att det är positivt att också kommunstyrelsen i sitt förslag till budget för år 2005 framhåller vikten av att samverkan i skolan ska förbättras.

6 STADENS UTVECKLINGSARBETE FÖR UNGDOMAR MELLAN 16 OCH 24 ÅR

6.1 Kommunstyrelsens beslut avseende Navigatorcentra

Regeringen beslutade under år 2003 om en utredning för att få ökad kunskap om ungdomar i åldern 16 – 24 år som inte studerar, arbetar, söker arbete eller har någon annan känd sysselsättning. Resultatet av utredningen "Unga utanför", presenterades i oktober samma år.

Utredningens huvudsakliga förslag innebär att *kommunerna skall ha ett lagstadgat ansvar att ordna en uppsökande organisation som aktivt söker upp och stödjer varje individ upp till 20 år som inte har någon känd sysselsättning*. Kommunen ska, enligt utredningen, bistå dessa ungdomar med förslag på stöd och utvecklingsinsatser som ger kompetens för vidare studier och arbete. I samarbete med arbetsförmedlingen, kommunen och det lokala näringslivet skulle en sådan verksamhet kunna utgöra en fast punkt för "unga utanför".

Kommunstyrelsens arbetsmarknads- och integrationsberedning fick i januari 2004 i uppdrag av kommunstyrelsen att ta fram ett förslag till åtgärder för Stockholm stad. Förslaget skulle utarbetas i nära samarbete med bland annat stadsdelsnämnderna, socialtjänstnämnden, utbildningsnämnden och länsarbetsnämnden. Samverkan skulle också sökas med kompetensfonden vid stadsledningskontoret.

Under våren 2004 arbetade stadsledningskontoret tillsammans med utbildningsförvaltningen och socialtjänstförvaltningen fram ett förslag "Inriktning för ett utvecklingsarbete inom staden avseende Navigatorcentra för ungdomar" som kommunstyrelsen godkände i juni 2004.

Förslaget innebär att utvecklingsarbetet ska bedrivas inom följande tre huvudområden:

- En *kartläggning* med inriktning på gruppen "Unga utanför" som stadsdelarna uppfattar som den grupp där staden behöver bedriva ett samlat utvecklingsarbete.
- Start av ett *utvecklingsarbete avseende s k Navigatorcentra* för ungdomar bland annat utifrån förslag som lagts fram i den statliga utredningen "Unga utanför".
- En *inventering av vilka arbetsmarknads- och utbildningsinsatser* som finns i dag för *arbetslösa ungdomar* och de ungdomar som har särskilda svårigheter av olika slag.

Det beslutade utvecklingsarbetet startade i september år 2004 inom ramen för kompetensfonden.

6.2 Kompetensfondens arbete med Navigatorcentra

Kompetensfondens projekt har påbörjats och omfattar ungdomar i åldern 16 – 24 år. I den pågående kartläggningen genomförs en inventering av vilka verksamheter som finns idag, vad händer vid avhopp från skolan och samarbetet mellan olika aktörer.

Kartläggningen av gruppen "Unga utanför" har inletts och innehåller följande moment:

- USK genomför en undersökning av ungdomars sysselsättning kopplat till deras utbildningsbakgrund. Undersökningen avser år 2002 och omfattar ungdomar i åldersgrupperna 18 år, 19 år och 24 år.
- Utbildningsförvaltningen genomför en kartläggning av elever år 2004 i åldrarna 16-19 år som inte fullföljt gymnasiestudier. Förvaltningen gör också en översyn av befintliga system för uppföljning av elever som avbryter studierna.
- Under våren 2005 kommer en kartläggning att ske av arbetslösa ungdomar 18 – 24 år samt ungdomar aktuella inom socialtjänsten.

Projektgruppens samlade arbete ska mynna ut i ett förslag till hur ett Navigatorcentra kan fungera i Stockholms stad och som ska vara klart i maj år 2005.

6.3 Arbetslösa ungdomar och ungdomar som erhållit ekonomiskt bistånd

I sammanhanget kan noteras att stadens utrednings- och statistikkontor (USK) i sin arbetsmarknadsstatistik för oktober år 2004 redovisar att antalet *arbetslösa ungdomar* i åldersgruppen 18–24 år uppgick till 1 840. Detta innebär en minskning i jämförelse med oktober år 2003, då 2 020 ungdomar var arbetslösa.

Det framgår vidare av den kartläggning som pågår inom "Navigatorcentra" att det är många unga som söker socialbidrag. Stadsdelsnämnderna prioriterar denna grupp och förvaltningarna arbetar målmedvetet för att hjälpa dessa ungdomar.

I oktober år 2004 erhöll 2 090 ungdomar, 18–24 år, *ekonomiskt bistånd*, vilket är en ökning i jämförelse med oktober år 2003, då antalet ungdomar som erhöll ekonomiskt bistånd uppgick till 1 861.

6.4 Åtgärder för att minska ungdomsarbetslösheten

Stadsdelarna Farsta, Vantör och Hässelby-Vällingby har initierat lokala kartläggningar av gruppen unga som hoppat av gymnasieskolan och som saknar sysselsättning. Flera stadsdelsnämnder har också initierat olika projekt med målet att bryta långtidsarbetslösheten bland unga. Många aktiviteter genomförs i samarbete mellan flera stadsdelar men också med andra aktörer som till exempel Arbetsförmedlingen. Den metodutveckling som pågår inom staden

genomförs ofta samordnat med bland annat statliga myndigheter och aktörer inom näringslivet.

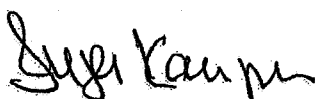
Vidare har stadsdelarna påtalat behovet av ytterligare utvecklingsarbete och insatser för ungdomar som har särskilda svårigheter att etablera sig på arbetsmarknaden. Många av dessa ungdomar har hoppat av från gymnasiet och ibland även från grundskolan. Några ungdomar har social problematik, medan andra ungdomar har psykosociala problem. Gemensamt för gruppen är att "vanliga" arbetsmarknadsåtgärder inte varit tillräckliga för att ge ungdomarna en förankring på arbetsmarknaden. Alla arbetslösa ungdomar som är inskrivna vid arbetsförmedlingen ska inom 14 dagar ha en individuellt utformad handlingsplan. De ungdomar som inte fått arbete efter tre månader ska erbjudas organiserad jobbsökning. Stadsdelsnämnderna sluter också avtal med de lokala arbetsförmedlingarna om antalet utbildnings- och praktikplatser som stadsdelen får sig tilldelad. Andra exempel på insatser är uppsökande vägledare som finns inom några stadsdelsförvaltningar, bland annat i Skärholmen, Vantör, Rinkeby, Kista och Spånga-Tensta.

Kommunfullmäktige gav i budget år 2004 kommunstyrelsens arbetsmarknads- och integrationsberedning i uppdrag att lämna förslag till arbetsmarknadspolitiska riktlinjer för staden. Under hösten 2004 har kommunstyrelsen föreslagit fullmäktige att kommunens insatser primärt ska riktas mot arbetslösa ungdomar i åldrarna 18-24 år samt mot del- eller heltidsarbetslösa personer med ekonomiskt bistånd. Även ungdomar mellan 16 och 18 år som har hoppat av skolan kan omfattas av dessa insatser. Att ordna praktikplatser är exempel på förslag till åtgärder för att nå målen.

Revisionskontorets kommentarer

Staden har under år 2004 beslutat om att bland annat kartlägga den grupp ungdomar mellan 18 och 24 år, som inte studerar eller som står utanför arbetsmarknaden samt att inventera vilka insatser som staden erbjuder för närvarande. Utvecklingsarbetet avseende Navigatorcentra förutsätter betydande insatser från flera av stadens nämnder och förvaltningar. Revisionskontoret bedömer därför att det är av största vikt att resultatet av arbetet avseende Navigatorcentra når förväntade effekter för att kunna stärka ungdomars möjlighet till en vettig sysselsättning för att minska socialbidragsberoendet.

Det finns goda exempel på insatser som pågår vid flera förvaltningar för att bryta långtidsarbetslösheten och för att minska socialbidragsberoendet för dessa ungdomar. Däremot saknas för närvarande en samlad bild för hela staden om vilka åtgärder som staden erbjuder de ungdomar som står utanför arbetsmarknaden.

Inger Korsgren
Revisor

Inger Ek
Revisor

Faktainsamling

Grundskolorna

Kommunens uppföljningsansvar för ungdomar 16 – 20 år

 Påståendena besvaras genom att Du sätter ett kryss i rutan för det svarsalternativ som stämmer bäst med Din uppfattning. Om svarsalternativen inte passar Dig eller om Du har andra synpunkter ber vi Dig kommentera med egna ord efter varje avsnitt.

 Faxa den ifyllda enkäten eller svara via GroupWise så snart som möjligt, senast den 10 september 2004 till
Inger Korsgren
Revisionskontoret
Fax nr 508 29 399

 Om Du har frågor kan Du ringa: Inger Korsgren 508 29 461 eller Inger Ek 508 29 455.

REVISIONSANSVÄR

A **Direkta frågor**

A 1. Stadsdelsförvaltning.....

A 2. Skolans namn.....

A 3. Uppgiftslämnarens namn
.....

A 4. Hur många elever avslutade åk 9 vårterminen 2004?
.....

Ev. kommentarer:
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Påståenden

	Stämmer inte alls	Stämmer ganska dåligt	Stämmer ganska bra	Stämmer helt	Vet ej/ ingen åsikt
1. Skolenheten vidtar tillräckliga åtgärder för att uppfylla kommunfullmäktiges mål om "att alla elever som lämnar grundskolan skall ha uppnått kunskapsmålen".	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
2. Skolenheten har utarbetat lokala styrdokument som beskriver på vilket sätt skolan ska arbeta för att uppfylla kommunfullmäktiges mål.	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
3. Skolan har tillräckliga ekonomiska resurser för att nå kunskapsmålen.	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
4. För att öka andelen elever som når kunskapsmålen har stadsdelsnämnden avsatt särskilda resurser.	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
5. Skolan har väl fungerande rutiner för:					
a) rapportering av elevernas frånvaro,	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
b) uppföljning av elevernas frånvaro.	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
6. Skolenheten vidtar tillräckliga åtgärder för att minska frånvaron.	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
7. Skolledningen arbetar aktivt för ett fungerande samarbete med:					
a) Elevvårdsteam	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
b) Föräldrar	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐

	Stämmer inte alls	Stämmer ganska dåligt	Stämmer ganska bra	Stämmer helt	Vet ej/ ingen åsikt
c) Socialtjänsten	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
8. Skolenheten erbjuder eleverna möjligheter till särskilt stöd, t ex läxhjälp, sommarskola för att öka andelen elever med behörighet till gymnasiestudier.	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
9. Skolenheten erbjuder eleverna tillräckligt stöd/information inför val av gymnasieskola.	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
10. Skolenheten följer upp elevernas fortsatta studier eller annan sysselsättning direkt efter årskurs 9.	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
11. Det finns forum för erfarenhetsutbyte mellan stadens högstadieskolor och gymnasieskolor.	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
12. Skolenheten har kontroll över samtliga skolpliktiga barn inom sitt upptagningsområde.	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
13. Ansvarsfördelningen mellan stadsdelsnämnden och utbildningsnämnden är tydlig när det gäller kommunens uppföljningsansvar för ungdomar 16 – 20 år.	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐

Kommentarer till ovanstående uppgifter:

.....

.....

.....

.....

REVISIONSKONTORET

BILAGA 2

Faktainsamling

Gymnasieskolorna

Kommunens uppföljningsansvar för ungdomar 16 – 20 år

Påståendena besvaras genom att Du sätter ett kryss i rutan för det svarsalternativ som stämmer bäst med Din uppfattning. Om svarsalternativen inte passar Dig eller om Du har andra synpunkter ber vi Dig kommentera med egna ord efter varje avsnitt.

Faxa den ifyllda enkäten eller svara via GroupWise så snart som möjligt, senast den **10 september 2004** till

Inger Korsgren
Revisionskontoret
Fax nr 508 29 399

Om Du har frågor kan Du ringa: **Inger Korsgren 508 29 461** eller **Inger Ek 508 29 455**.

A. Direkta frågor

A 1. Utbildningsförvaltningen

A 2. Skolans namn

A 3. Uppgiftslämnarens namn

A 4. Antalet elever som är inskrivna vid skolan läsåret 2004/05?

.....

A 5. Hur många elever "hoppade av" skolan under föregående läsår?

(Gäller ht 2003 och vt 2004).

.....

A 6. Hur många elever "hoppade av" efter sommaruppehållet 2004?

a) mellan årskurs 1 och 2

.....

b) mellan årskurs 2 och 3

.....

c) inom vilka program är det vanligast med "avhopp"?

(gäller ej elever som byter program eller skola, utan av andra orsaker)

.....

.....

Kommentarer till ovanstående frågor:

.....

.....

.....

.....

Påståenden

	Stämmer inte alls	Stämmer ganska dåligt	Stämmer ganska bra	Stämmer helt	Vet ej/ ingen åsikt
1. Skolenhetens uppföljningsansvar för ungdomar mellan 16 – 20 år är tydligt.	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
2. Skolenheten har utarbetat styrdokument som beskriver på vilket sätt skolan ska arbeta för att uppfylla kommunfullmäktiges mål "att öka andelen elever som lämnar gymnasieskolan med högskolebehörighet".	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
3. Skolenheten vidtar tillräckliga åtgärder för att uppfylla kommunfullmäktiges mål.	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
4. Skolan har tillräckliga ekonomiska resurser för att uppfylla kommunfullmäktiges mål.	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
5. Det finns forum för erfarenhetsutbyte med stadsdelsförvaltningarna i samband med övergången till gymnasieskolan.	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
6. Det finns fungerande forum för samverksfrågor mellan stadens gymnasieskolor.	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
7. Skolenheten vidtar tillräckliga åtgärder för att minska andelen ungdomar som avbryter studierna.	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
8. Skolenheten genomför särskilda kunskaps-test (i t ex kärnämnen) för att kunna erbjuda rätt utbildningsnivå i åk 1.	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
9. Skolledningen arbetar aktivt för ett fungerande samarbete med: a) Elevvårdsteam	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐

	Stämmer inte alls	Stämmer ganska dåligt	Stämmer ganska bra	Stämmer helt	Vet ej/ ingen åsikt
b) Föräldrar	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
c) Socialtjänsten	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
10. Det finns väl fungerande rutiner för:					
a) <i>rapportering</i> av elevernas frånvaro,	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
b) <i>uppföljning</i> av elevernas frånvaro.	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
11. Skolenheten vidtar tillräckliga åtgärder för att minska frånvaron.	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
12. Ansvarsfördelningen mellan stadsdelsnämnden och utbildningsnämnden är tydlig när det gäller kommunens uppföljningsansvar för ungdomar 16 – 20 år.	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐

Kommentarer till ovanstående uppgifter:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

